

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Horisontti 2020 (tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma)”

(2012/C 277/14)

ALUEIDEN KOMITEAN

keskeiset viestit:

- Ehdotetun neuvoston asetuksen ja Horisontti 2020:n täytäntöönpanosuunnitelmien painopisteen ja kohteiden tulee olla vahvemmin käytännön elämässä: toisin sanoen alue- ja paikallistaso on saatava osallistumaan aktiivisesti, jotta Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet ovat saavutettavissa.
- Horisontti 2020:n kolmen pilarin järjestelmä tuo huomattavaa lisäarvoa eurooppalaiselle tutkimukselle.
- Horisontti 2020 -ohjelmasta tulisi myöntää rahoitusta sellaisten käsitteiden, menetelmien ja muunlaisen aineettoman pääoman tutkimista ja kehittämistä varten, joita tarvitaan alueiden ja kuntien, korkeakoulujen ja yritysten väliseen yhteistyöhön innovoinnin ja osaamisen hyödyntämisen alalla.
- Alueiden ja kuntien tulisi ottaa tutkimus, kehittäminen ja innovointi (TKI) olennaiseksi osaksi poliittisen agendansa ydintä. Horisontti 2020:n rahoitusta ja koheesiomäärärahoja tulisi käyttää sellaisten konseptien, välineiden ja muiden edellytysten luomiseen, joiden kautta paikallis- ja alueviranomaiset voivat aktiivisesti edistää innovointia, ottaa riskejä ja investoida TKI:n käytännön toteutukseen, jotta ratkaisut olisivat aluekohtaisesti räätälöityjä.
- AK ehdottaa Horisontti 2020:n strategiseksi tavoitteeksi luoda eurooppalainen avoimen innovaation kulttuuri asialle omistettujen ohjelmien ja muiden välineiden avulla. Innovaatioekosysteemit, keskeiset kehitystä vauhdittavat teknologiat, julkiset hankinnat ja tutkimusinfrastruktuurit edellyttävät laajamittaista kehitystä.
- Puiteohjelman uudistamisella yksinkertaistetaan ohjelmakäytänteitä sekä lisätään EU:n rahoittamien TKI-hankkeiden vaikutusta.
- Myös asennemuutos on tarpeen tavoitteiden saavuttamiseksi. AK kehottaa edelläkävijäalueita muodostamaan eurooppalaisia ryhmittymiä, jotka integroivat erilaisia kykyjä luodakseen urauurtavia yhteiskunnallisia innovaatioita Euroopan laajuiseen käyttöön.
- Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (EIT) voi tuoda erityistä lisäarvoa myös alueelliselle tasolle.

Esittelijä
Viiteasiakirja

Markku MARKKULA (FI, PPE), Espoon kaupunginvaltuuston jäsen
Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmasta ”Horisontti 2020” (2014–2020)
COM(2011) 809 final

I POLIITTISET SUOSITUKSET

Keskeinen viesti 1:

Ehdotetun neuvoston asetuksen ja Horisontti 2020:n täytäntöönpanosuunnitelmien painopisteen ja kohteiden tulee olla vahvemmin käytännön elämässä: toisin sanoen alue- ja paikallistaso on saatava osallistumaan aktiivisesti, jotta Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet ovat saavutettavissa.

1. Komission ehdotukset ovat erinomainen lähtökohta määriteltäessä EU:n tutkimusta, kehittämistä ja innovointia (TKI) koskevia toimia seuraavaksi ohjelmakaudeksi 2014–2020. Kaikkialla alueilla ja alueen toimijoiden keskuudessa voidaan ja tulee pystyä hyödyntämään tietämystä. Niinpä TKI-toiminnan tulosten tunnetuksi tekeminen ja jatkokyöstäminen on kaikkialla Euroopassa ensisijaisen tärkeää.

2. Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää, että EU:n koheesiopolitiikan avulla edistetään valmiuksien kehittämistä ja innovointikykyä paikallistasolla sekä kehittää välineitä ja yhteistyötä, jotka edistävät alueiden eurooppalaista yhteistyötä. Näitä välineitä ja tällaista yhteistyötä tarvitaan myös Horisontti 2020:n tulosten täytäntöönpanoon alue- ja paikallistasolla. Kaikessa alueellisessa Horisontti 2020:stä rahoitetussa tutkimustoiminnassa tulee olla maailmanlaajuisen huippuosaamisen ulottuvuus, jonka älykkään erikoistumisen periaatteet mahdollistavat. Lisäksi Horisontti 2020:n ja rakennerahastojen välisen tiiviimmän yhteyden tulisi ilmetä asianmukaisesti toimintaohjelmissa sekä tutkimusta, innovointia ja älykästä erikoistumista koskevilla strategioilla.

3. Komission ehdotukset toteuttavat toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita. Horisontti 2020:n toimenpiteet on tarkoitettu kohdennettavaksi siten, että niistä saadaan unionin tasolla toteutettuna mahdollisimman suuri lisäarvo ja vaikutus. Toiminnalla voidaan lujittaa tutkimuksen ja innovoinnin yleisiä perusteita ja tukea jäsenvaltioiden tutkimustoimia sekä välttää päällekkäisyyksiä. Erityisen tärkeää on, että Horisontti 2020:n avulla voidaan saavuttaa kriittinen massa keskeisillä aloilla ja toteuttaa suuririskisiä ja pitkäkestoisia T&K-toimia, kun riskit voidaan jakaa ja saadaan aikaan sellainen laajuus ja sellaiset mittakaavaedut, joihin ei muutoin päästäisi.

ALUEIDEN KOMITEA

4. painottaa Horisontti 2020:n merkitystä. Suunniteltu 80 miljardin euron rahoitustaso on hyvin perusteltu ja välttämätön minimitaso, kun otetaan huomioon ohjelman rooli Eurooppa 2020 -strategian ja muiden unionin politiikkojen täy-

täntöönpanossa sekä eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamisessa ja toiminnassa. Koska EU:n on toivuttava finanssikriisistä ja luotava vakaa pohja valituille painopisteille globaalissa toiminnassaan, Horisontti 2020:een on kuitenkin sisällytettävä välineitä, joiden painopiste on käytännön elämän toiminnan muuttamisessa sekä nopeampien yhteiskunnallisten tulosten saavuttamisessa, eli uusien työpaikkojen luomisessa, älykkäässä kasvussa ja hyvinvoinnin lisäämisessä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

5. pitää tervetulleena Horisontti 2020:n tavoitetta nykyistä innovoivammasta tutkimuksesta, jossa otetaan huomioon innovaatiokyky. Tämän vuoksi on keskeisen tärkeää, että jo ennen uuden ohjelmakauden alkua aluetason päätöksentekijät ja paikalliset yliopistot ja tutkimuslaitokset alkavat kehittää aktiivisesti yhteisiä alueellisia innovointistrategioita ja täytäntöönpano-ohjelmia, jotka perustuvat strategisesti älykkääseen erikoistumiseen ja joita rahoitetaan yhteisesti eri lähteistä, kuten kuntien talousarvioista, liike-elämän osallistumisen kautta ja EU:n useista eri rahoitusvälineistä. Tässä yhteydessä on varmistettava, että eurooppalainen tutkimus- ja innovointiagenda ja kansalliset ja alueelliset innovointistrategiat ovat yhteensopivia. Tässä yhteydessä on varmistettava, että eurooppalainen tutkimus- ja innovointiagenda ja kansalliset ja alueelliset innovointistrategiat ovat yhteensopivia.

6. kehottaa arvioimaan Horisontti 2020:n suunnitelmia (sisällön, määrärahojen kohdistamisen ja välineiden osalta) niiden seurausten ja erityisesti stimuloivan vaikutuksen perusteella osana kaikkea Euroopassa tapahtuvaa TKI-toimintaa. Horisontti 2020 on rahallisesti massiivinen ohjelma (80 miljardia euroa kaudella 2014–2020). Marie Curie -toimien kohdalla on kuitenkin havaittavissa leikkaus lähes miljardista eurosta (2013) enää 0,7 miljardiin euroon (2014). Kyseisen ohjelman suuret ansiot huomioon ottaen tulisi mainittuihin toimiin osoitettujen määrärahojen vastata enemmän Euroopan tutkimusneuvoston määrärahoja. Lisäksi Horisontti 2020 -ohjelma kattaa vain muutamien prosenttien kaikesta unionissa tapahtuvasta TKI-toiminnasta, joten päätöksenteossa tulee painottaa eurooppalaista TKI-järjestelmää kokonaisuutena sekä asettaa tiukat painopisteet Horisontti 2020:n määrärahojen käytölle.

7. muistuttaa jälleen ⁽¹⁾, että on ryhdyttävä rohkeisiin käytännön toimiin ja annettava jäsenvaltioiden kaikille hallintotasolle – sekä paikallis- ja aluetasolle että keskushallinnolle – suurempi vastuu ja saatava mukaan kaikki muut sidosryhmät. Kansallisissa uudistusohjelmissa on tunnustettava alue- ja paikallisviranomaisien merkittävä rooli Eurooppa 2020 -strategian määrittelyssä ja toimeenpanossa. Tarvitaan myös kaikkien keskeisten toimijoiden yhteistä sitoutumista alueellisiin TKI-toimiin alueellisten sopimusten kautta.

⁽¹⁾ CdR 72/2011 fin.

8. kehottaa kuntia ja alueita ottamaan tärkeän roolin uudenlaisten, julkisen ja yksityisen sektorin ja ihmisten väliseen kumppanuuteen pohjautuvien yhteisyritysjärjestelyiden muodostamisessa siten, että painotetaan käyttäjien vahvempaa roolia, avointa innovointia ja huippuosaamisen arvon hyödyntämistä TKI:n edistämiseksi, mitä tarvitaan innovatiivisten ratkaisujen löytämiseksi yhteiskunnallisiin haasteisiin. Horisontti 2020 -ohjelmassa on asetettu EU:n tavoitteeksi nousta maailmanlaajuisesti johtajaksi suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamisessa, jolloin TKI-toimien on katettava eri tutkimus- ja toimialat ja oltava luonteeltaan moniulotteisia ja monikulttuurisia, ja täten ne edellyttävät vahvaa käytännön tason osallistumista. Laboratorioina eivät ole enää perinteiset korkeakoulut, vaan alueelliset innovaatioekosysteemit toimivat testausalustana monenlaisten käyttäjälähtöisten innovaatioiden pikamallinnukseen: uudet tuotteet, prosessit, rakenteet sekä muunneltavat ja laajentamiskelpoiset järjestelmät. Näitä ei voida luoda eikä ylläpitää ilman paikallis- ja alueviranomaisten aktiivista mukanaoloa.

9. painottaa, että alue- ja tutkimuspolitiikan välisten synergioiden kunnianhimoisen tavoitteen toteutuminen vaatii ehdottomasti Horisontti 2020 -ohjelman alueellista osatekijää. Komitea edellyttää siksi sellaisten välineiden ja ohjelmien kuten ”Tietämyksen alueet” (*Regions of Knowledge*) ja ”Elävät laboratoriot” (*Living Labs*) säilyttämistä Horisontti 2020 -ohjelmassa. Ne ovat ulottuvuudeltaan, osallistumiseltaan ja vaikutuksiltaan vahvasti alueellisia, vahvistavat alueellista innovointikykyä ja ulottuvat pidemmälle kuin pelkkä ”tiedonvaihto”.

10. painottaa, että Tietämyksen alueet -ohjelmaa ei saa lopettaa – ei edes sillä perusteella, että samankaltaisia toimia järjestetään ja rahoitetaan merkittävästi koheesiopolitiikan määrärahoista. Sitä vastoin Tietämyksen alueet -ohjelmaa tulisi hyödyntää välineenä alueellisen osaamisen kehittämiseen, ja sen kattavuus olisi moninkertaistettava. Ohjelma voi olla ratkaisevan tärkeä motivoitaessa ja kannustettaessa alueita kohti älykästä erikoistumista sekä toimia portaana lisääntyvään eurooppalaiseen yhteistyöhön ja vertailuoppimiseen. Vertailuoppiminen on prosessi, jossa pyritään yhteisvoimin luomaan järjestelmällisiä muutoksia vertaisarvioinnin ja yhdessä oppimisen kautta.

11. ehdottaa, että Tietämyksen alueet -ohjelmalla tulisi olla erityinen rooli rahoitettaessa tutkimusta, joka liittyy siihen, miten alueelliset toimet integroidaan eri lippulaiva-aloitteisiin EU:n tason hedelmällistä yhteistyötä tukevalla tavalla. Niinpä ohjelman yhtenä tavoitteena tulisi olla tutkimuslähtöisten alueellisten ekosysteemien kilpailukyvyyn lisääminen digitaalistrategian ja resurssitehokkaan teknologian aloilla Euroopassa ja maailmanlaajuisesti sekä näin tarjota uusia liiketoimintamahdollisuuksia mukana oleville pk-yrityksille, joilla on ratkaiseva rooli innovaatioiden markkinoinnissa ja niiden toteutuksessa.

12. on huolissaan siitä, ettei Euroopan unionin monivuotisessa rahoituskehityksessä ajalle 2014–2020 eikä Horisontti

2020 -ohjelmassa mainita Älykäs energiahuolto Euroopassa -ohjelman tulevaisuutta. Ohjelmalla on ollut nykyisellä ohjelmakaudella ratkaiseva merkitys innovoinnille, jota sovelletaan paikallishallintoon, rahoitusjärjestelyihin, paikallisten toimijoiden ja kansalaisten houkuttelemiseen, pitkän aikavälin näkymiin ja verkottumiseen, ja se on mahdollistanut kaupunginjohtajien ilmastopimuksen kaltaisten aloitteiden käynnistämisen. Komitea kehottaa näin ollen laatimaan erillisen budjettikohdan Horisontti 2020 -ohjelman ei-teknologisille ratkaisuille Älykäs energiahuolto Euroopassa -ohjelman tavoitteiden mukaisesti ja sen edistämiseksi.

Keskeinen viesti 2:

Horisontti 2020:n kolmen pilarin järjestelmä tuo huomattavaa lisäarvoa eurooppalaiselle tutkimukselle.

13. Eurooppalaisten TKI-toimien alueellisten vaikutusten tehostamiseksi on näin ollen kiinnitettävä huomiota moniin asioihin:

- a) tietoisuuden lisääminen innovoinnista sekä TKI:n vaikutuksista ja laajennettavuudesta
- b) määrällisten mittareiden kehittäminen, joka auttaa lisäämään alueellista yhteistyötä suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamiseksi sekä luomaan ja toteuttamaan yhteisiä foorumeita avointa innovointia sekä julkisen ja yksityisen sektorin ja ihmisten välistä kumppanuutta varten
- c) tieteen ja yhteiskunnan välisen vuoropuhelun kannustaminen; tätä kautta syvennetään ymmärrystä innovoinnin ja ennakoinnin systeemisestä luonteesta

ALUEIDEN KOMITEA

14. korostaa, että keskeiset TKI:hin liittyvät seikat EU:n alueilla ovat

- a) TKI:n roolin määrittely perinteisten julkisen sektorin prosessien, myös päätöksenteon, uudistamisessa
- b) EU:n lippulaiva-aloitteiden tulosten merkityksellisyyden ja hyödynnettävyyden parantaminen ja tämän pohjalta näiden toimien täytäntöönpanon vauhdittaminen
- c) nykyisen tutkimus- ja innovointitiedon hyödyntämisen oppiminen ja markkinoille saattaminen julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien kautta sekä jakamalla parhaita käytänteitä ja muuta relevanttia tietoa.

15. painottaa, että Horisontti 2020:n kolmipilarinen rakenne luo mahdollisuuksia Eurooppa 2020:n strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Pitäen mielessä, että Horisontti 2020 painottuu EU:n tason TKI:hin, jonka tulisi toimia jäsenvaltioissa ja alueilla harjoitettavan TKI:n moottorina, seuraavat suositukset tulisi ottaa huomioon määriteltäessä uudelleen Horisontti 2020:n sääntöjä ja käytäntöjä:

- a) Arvioinnin ja rahoituksen kriteereissä painopisteen on oltava maailmanlaajuisessa huippuosaamisessa: kaikessa toiminnassa hyödynnetään tieteellistä asiantuntemusta. On kuitenkin painotettava, että jokainen pilari tarvitsee oman osaamiskriteerinsä: ensimmäisessä sen tulee olla tieteellinen huippuosaaminen, toisessa teolliseen innovointiin ja liike-elämän uudistamiseen liittyvä huippuosaaminen ja kolmannessa yhteiskunnallisten innovaatioiden vaikutukset ja niihin liittyvä huippuosaaminen.
- b) ”Huipputason tiede” -pilarissa tulisi antaa enemmän painoarvoa tulevien ja kehitteillä olevien teknologioiden monialaisen luonteen merkitykselle. Vaikutustenarvioinnissa kriteereinä tulisi käyttää tieteellisten julkaisujen ja patenttien lisäksi myös muita tietovirran muotoja eri toimijoiden välillä tiedon luojaista sen käyttäjiin ja aina lopullisiin edunsaajiin asti.
- c) ”Teollisuuden johtoasema” -pilarissa painopiste tulisi asettaa vahvasti erilaisten teknologioiden yhdistämiseen TKI:ssä eurooppalaisten yritysten ja erityisesti pk-yritysten kasvupotentiaalin lisäämiseksi. Voitaisiin esimerkiksi tukea pk-yritysten osallistumista julkisen ja yksityisen sektorin yhteenliittymiin. Teollisuuteen liittyvien monimutkaisten kysymysten ratkaiseminen edellyttää myös joustavuuden lisäämistä TKI:ssä ja siten kasvavaa pk-yritysten osallistumista. Teknologiat tulisi nähdä nopean kehityksen mahdollistajina myös radikaalin muutoksen tasolla, ja täten painopisteen tulisi olla digitalisaation, inhimillisen käyttäytymisen ja markkinadynamiikan integroinnissa.
- d) ”Yhteiskunnalliset haasteet” -pilarissa tulisi keskittyä yhdistämään parhaat eurooppalaiset kokemukset laajamittaisiin yhteisen tuottamisen projekteihin ja näin mahdollistaa laajojen järjestelmätason rakenneuudistusten toteuttaminen EU:ssa perinteiset raja-aidat ylittäen. Alakohtaisesti painottunut tutkimus ei riitä luomaan suurten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemisessa tarvittavaa osaamista. Painopiste tulisi ohjata suoraan monialaisiin TKI-toimiin, jotka tuottavat näiden järjestelmätason rakenneuudistusten edellyttämiä konsepteja ja komponentteja. Kokeilut ja pilotointi ovat tutkimuksen ytimessä. Hyvä esimerkki on kattava ”älykkäät kaupungit” -toimiympäristö. Olennainen osa kaikkea tätä on tulosten skalattavuus Euroopan alueiden erilaisiin olosuhteisiin.
- e) Koska myös lyhyellä aikavälillä tarvitaan maailmanluokan tuloksia, etenkin ”yhteiskunnalliset haasteet” -pilaria tulisi käyttää tällä hetkellä liian joustamattoman ja käytännön elämästä liian kaukana olevan toimintapoliittisen kehityksen uudistamiseen. Eri ohjelmissa käytetään erilaisia rahoitusjärjestelmiä niiden tavoitteiden mukaisesti. Yksi ratkaisu voisi olla monivaiheinen rahoituspolitiikka, jossa jokaista vaihetta rahoitetaan tehokkaasti ja tuloksia arvioidaan sellaisten kriteerien pohjalta, joissa painotetaan huippulaadun tarvetta. Ainoastaan menestyksekkäät, nämä laatuvaatimukset täyttävät

hankkeet etenevät seuraaville tasoille. Tasot voisivat vastata esimerkiksi seuraavia projektivaiheita: 1) toteutettavuus, 2) kokeilu, 3) tietämyksen yhteinen tuottaminen ja 4) käyttöönotto ja laajentaminen. Ensimmäisessä vaiheessa keskitytään ratkaisujen löytämiseen laajassa ja avoimessa vuorovaikutuksessa. Toisessa vaiheessa tavoitteena olisi erilaisten vaihtoehtojen kokeileminen ja järjestelmän konseptointi. Kolmannessa vaiheessa huippututkijat kehittelisivät vaadittavia komponentteja edelleen. Neljäs vaihe koostuisi useista rinnakkain sovellettavista ja samaan aikaan uutta luovista kokeiluista, joilla lisätään hankkeen yhteiskunnallista vaikutusta.

- f) Edellä kuvattu monivaiheinen hankemenettely – kun se toteutetaan avoimesti ja sen tulokset tehdään tehokkaasti tunnetuksi – antaisi myös alueille ja muille koheesiomäärärahojen saajille valtavasti hyödyllistä tietoa jo olemassa olevasta kokemuksesta ja kehitystoiminnan potentiaalisista vaikuttajista.

Keskeinen viesti 3:

Alueiden ja kuntien tulisi ottaa TKI olennaiseksi osaksi poliittisen agendansa ydintä. Horisontti 2020:n rahoitusta ja koheesiomäärärahoja tulisi käyttää sellaisten konseptien, välineiden ja muiden edellytysten luomiseen, joiden kautta paikallis- ja alueviranomaiset voivat aktiivisesti edistää innovointia, ottaa riskejä ja investoida TKI:n käytännön toteutukseen, jotta ratkaisut olisivat aluekohtaisesti räätälöityjä.

16. Alueiden on parannettava valmiuttaan hyötyä tutkimuksesta. Tähän on kohdistettava enemmän huomiota ja rahoitusta. Kehitettyjä valmiuksia, käytäntöjä ja välineitä tulisi tämän jälkeen hyödyntää siten, että tutkimustulokset saadaan Euroopan laajuiseen käyttöön. Tähän voidaan yltää ainoastaan vahvistamalla synergiaa kaikkien eri rahoitusvälineiden eli Horisontti 2020:n, koheesipolitiikan määrärahojen sekä kansallisten, alueellisten ja paikallisten resurssien käytössä. Resurssien yhteiskäyttö ei kuitenkaan riitä, vaan sen lisäksi tarvitaan muutoksia toimintatapoihin ja hallinnollisiin käytäntöihin. Erityisesti on tarpeen lisätä alueellista yhteistyötä ja yhdessä tapahtuvaa oppimista, kun on kyse älykkääseen erikoistumiseen tähtäävien kansallisten/alueellisten innovointistrategioiden (RIS3) tehokkaasta hyödyntämisestä.

17. Horisontti 2020 -ohjelman täydentävyydellä EU:n muihin rahoitusohjelmiin nähden – rakennerahastot mukaan luetuina – tulee kuitenkin varmistaa, että myös niitä alueita ja kuntia, jotka eivät ole oikeutettuja tukeen kyseisistä rahastoista, tuetaan ns. Triple Helix -ryhmittymien kehittämisessä (joihin osallistuvat paikallis- ja alueviranomaiset, osaamiskeskukset ja elinkeinoelämä) innovoinnin ja tiedon hyödyntämisen alalla. Tätä tarkoitusta varten, ja kun otetaan huomioon Horisontti 2020:n merkitys koko EU:lle, ohjelman talousarvioon tulisi varata erityisiä varoja, joita ohjattaisiin tällaisten yhteistyösuhteiden tutkimiseen ja kehittämiseen.

18. Myös asennemuutos on tarpeen tavoitteiden saavuttamiseksi. AK kehottaa edelläkävijäalueita muodostamaan eurooppalaisia ryhmittymiä, jotka integroivat erilaisia kykyjä luodakseen urauurtavia yhteiskunnallisia innovaatioita Euroopan laajuiseen

käyttöön. Se kehottaa myös parantamaan alueiden ja kuntien valmiuksia hyödyntää Horisontti 2020 -ohjelmaa ja muita sen kaltaisia aloitteita. Erityisesti tulisi keskittyä hyödyntämään täysimääräisesti digitalisaatiota ja keskeisiä kehitystä vauhdittavia teknologioita alueellisen innovaatiopolitiikan nykyaikaistamiseksi. Lisäksi AK kehottaa alueita liikkumaan kohti avointa innovointia soveltaen ihmiskeskeistä näkemystä julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden kumppanuuksista, joissa korkeakouluilla ja muilla osaamiskeskuksilla on ratkaiseva rooli.

ALUEIDEN KOMITEA

19. painottaa Horisontti 2020:n täydentävää roolia jäsenvaltioiden TKI:n osalta. Puiteohjelman täytäntöönpanon tulisi erityisesti johtaa sellaisten ohjelmien ja muiden rahoitusvälineiden kehittämiseen, jotka toimivat eurooppalaisten innovointipoliittikojen moottorina, kannustavat toteuttamaan pioneerihankkeita ja lisäävät liike-elämän ja erityisesti pk-yritysten osallistumista. Tämä edellyttää kannustamista riskinottoon, joka usein liittyy merkittäviin innovaatioihin, sekä rahoituksen lisäämistä pk-yrityksille erityisesti innovaatioiden pikamallinnusta, markkinointia ja toteutusta varten.

20. kehottaa muuttamaan Yhteisen tutkimuskeskuksen roolia siten, että TKI:n tuoreimmilla tuloksilla autetaan alue- ja paikallistason päätöksentekoa. Tämän kohdentamisen tulisi tapahtua älykkään erikoistumisen foorumin uusien kehitysaskelten kanssa tiiviisti koordinoiden. Raporttien ja muiden julkaisujen sijaan tulosten pitäisi liittyä paljon selkeämmin kokeilujen ja pikamallinnuksen rahoitukseen siten, että tutkimustietoa sovelletaan käytännön muutosprosesseihin kaikkialla Euroopassa. Näin lisätään uudistumiskapasiteettia alue- ja paikallistasolla.

21. kiinnittää erityisesti huomiota siihen, miten voidaan varmistaa, että kehitetään ja otetaan käyttöön uusia, tuloksellisia välineitä, joilla on vankka alueellinen ulottuvuus. Toimintapoliittiset linjaukset ovat jo olemassa Horisontti 2020 -puiteohjelmassa. Horisontti 2020:n toteuttamisesta huolehtivassa erityisohjelmassa mainitaan nimenomaisesti alueiden kannalta merkittäviä seikkoja sekä yhteensovittaminen koheesiomäärärahojen kanssa. Yhteiskunnan haasteita koskevaan painopistealueeseen kuuluu tutkimuksen ja innovaation välisen kuilun kaventaminen Euroopassa esimerkiksi ryhmittelemällä huippututkimusta harjoittavia laitoja ja muita heikommien kehittyneitä alueita keskenään, kartoittamalla huippututkimusta muita heikommien kehittyneillä alueilla sekä tukemalla politiikkaoppimista aluetasolla.

22. lähettää painokkaan viestin paikallis- ja alueviranomaisille kannustaakseen niitä aktiiviseen rooliin Horisontti 2020:ssä. Paikallis- ja alueviranomaisten on nyt ryhdyttävä kehittämään rajatylittävää ja yleiseurooppalaista yhteistyötä hyödyntääkseen Horisontti 2020:tä mahdollisimman tuloksellisesti. Tätä varten niiden on myös hyödynnettävä eurooppalaisen alueellisen yhteistyön yhtymän (EAYY) potentiaalia⁽²⁾. Niiden on erityisesti kyettävä kehittämään yhteisiä toimintaympäristöjä (esimerkiksi innovointifoorumeita ja yhteistyön koalustoja, joissa reaali- ja virtuaalitodellisuus yhdistyvät). Näin tuetaan avoimia ja alueellisia innovaatioekosysteemejä. Aktiivinen eurooppalainen yhteistyö tuottaisi mittakaavaetuja ja tarjoaisi paikallisille yrityksille

nykyistä laajemmat markkinat sekä edistäisi muunlaista paikalliskehitystä. Älykäs erikoistuminen, joka on sekä Horisontti 2020:tä että koheesiopolitiikkaa ohjaava keskeinen periaate, avaa kaikelle tälle toiminnalle uusia toteuttamisväyliä.

23. painottaa, että Horisontti 2020:n täytäntöönpanossa tulisi korostaa TKI-ketjun systeemistä luonnetta ja sen loppuvaiheita, eli tutkimustulosten kaupallistamista markkinoille. Avoimen innovaation toimien lisäys edellyttää enemmän tutkimustoimintaa, joka liittyy innovatiivisuuteen ja innovaatioekosysteemeihin. Tämän vuoksi monialaisen TKI:n painopiste tulisi erityisesti olla innovatiivisen muutoksen mahdollistavissa tekijöissä – sisältäen ennakoinnin, inhimillisen pääoman, uudistumiskyvyn ja mittarit innovoinnin arviointiin.

24. ehdottaa Horisontti 2020:n strategiseksi tavoitteeksi luoda eurooppalainen pitkälle kehittynyt avoimen innovaation kulttuuri asialle omistettujen ohjelmien ja muiden välineiden avulla, ja näin saada mukaan esimerkiksi peruskäyttäjät, kansalaiset ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, jotka kehittävät avointa innovointia tukevia tieto- ja viestintätekniikkapohjaisia ratkaisuja ja välineitä. Tavoitteen tulisi sisältää toimia, joilla luodaan laajentamiskelpoista kokemusta avoimen innovaation hallinnoinnista, menetelmistä, välineistä ja soveltamisympäristöistä. Kokeilevaa lähestymistapaa tarvitaan erityisesti aloilla, joilla digitalisointiin liittyvillä innovaatioilla voi olla valtavan suuri vaikutus, kuten älykkäiden kaupunkien ja älykkään liikkuvuuden kohdalla.

Keskeinen viesti 4:

Puiteohjelman uudistamisella yksinkertaistetaan ohjelmakäytänteitä sekä lisätään EU:n rahoittamien TKI-hankkeiden vaikutusta.

25. Hallinnollisten käytänteiden virtaviivaistaminen on yksi painavimmista Horisontti 2020:een kohdistuvista odotuksista. Tavoitteena tulisi olla sellaiset tutkimusaiheet ja joustavat, avoimet rahoitusjärjestelmät, jotka ovat siinä määrin houkuttelevia, että korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten kannattaa pyrkiä laajaan eurooppalaiseen yhteistyöhön sekä käyttää huomattava määrä omaa pääomaansa näihin tarkoituksiin. Määrärahojen käyttöä koskevat valvontatoimet voisivat olla riittäviä, jos ne perustuvat jokaisen toimijan oikeudellisesti pätevään kirjanpitoon ja normaaleihin tilintarkastuksiin. Näin vähennettäisiin EU:n ja jäsenvaltioiden hallintovirkamiesten suorittamien tilintarkastusten määrää huomattavasti, jopa suunniteltua alemmalle tasolle.

ALUEIDEN KOMITEA

26. kehottaa yksinkertaistamaan hallintoa ja painottaa, että hallinnollisten käytänteiden tulisi aina tukea ja palvella hankkeiden tosiasiallisia sisällöllisiä tavoitteita. Luomalla keskitetty palvelupiste komissiossa voidaan välttää innovatiivisten hankkeiden koordinoinnin pirstaloituminen. Tämä on erityisen tärkeää monialaisten ja useammasta EU-rahastosta rahoitettavien hankkeiden kohdalla.

27. pitää välttämättömänä, että osallistumissääntöjä koskevan asetusluonnoksen (COM(2011) 810 final) artiklaa 24, joka koskee välillisiä kustannuksia, muutetaan. Nyt on esitetty malli (ns. flat rate -malli), jonka mukaan välilliset kustannukset määritellään soveltamalla 20 prosenttia kiinteää osuutta tukikelpoisista

⁽²⁾ CdR 230/2010 fin.

välittömistä kokonaiskustannuksista. Tämä johtaisi usein kohutuuttomiin vaikeuksiin todellisten välillisten kulujen kattamisessa. Prosenttiosuutta on joko nostettava tuntuvasti tai on mahdollistettava todellisten kustannusten hyväksyminen myös välillisten kulujen osalta.

28. pitää tervetulleena Horisontti 2020:n ja koheesiopolitiikan yhteistä linjausta sekä EU:n eri ohjelmien ja rahoitusvälineiden kytkemistä tiiviisti toisiinsa. Horisontti 2020 -suunnitelmat pitäisi kuitenkin määrittellä tarkemmin välttämättömien muutosten takaamiseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että kussakin ohjelmassa tulisi ottaa käyttöön sen tavoitteita palvelevat kriteerit. Kaikki ohjelmat noudattavat kuitenkin yhteistä periaatetta siitä, että hankkeen tulee sisältää tehokkaita keinoja, joilla sen tutkimustulokset välitetään eteenpäin ulkopuolisten tahojen käyttöön. Vaikutusten lisäämiseksi määrärahojen käyttö hankkeen aikana olisi muutettava joustavammaksi. Ratkaisuvia ovat tulokset, eivät hallinnolliset seikat.

29. toistaa tukensa Euroopan parlamentin ehdottamalle mallille eli "tieteeseen ja teknologiaan" tai "tieteeseen ja innovaatioon" perustuvalla lähestymistavalla, joka on vankkojen tieteellisten tekniikkakriteerien ryhdyttävä ja jolle on ominaista luottamus realistisiin hallintoperiaatteisiin sekä tieteen, teknologian kehittämisen ja markkinoille viemisen yhteisten ja erottavien piirteiden hyväksyminen ⁽³⁾.

30. painottaa läheisen yhteistyön merkitystä niiden toimintojen välillä, joihin saadaan rahoitusta Horisontti 2020:stä ja koheesiopolitiikan rahastoista. Uudella ohjelmakaudella koheesiorahoitusta tulisi käyttää tarkoituksiin, jotka AK otti esille lausunnossaan *tutkimuspuiteohjelmien täytäntöönpanon yksinkertaistamisesta*. AK kehotti luomaan uusia mekanismeja, joilla rahoitusta voidaan myöntää paikallis- ja alueviranomaisille, jotta ne voivat hankkia käyttöönsä menestyksellisten tutkimushankkeiden tuloksia vastatakseen innovoivaan aluekehitykseen liittyviin osaamistarpeisiin ⁽⁴⁾.

31. ehdottaa, että seuraavia toimenpiteitä sovellettaisiin suureen osaan Horisontti 2020 -ohjelmista siten, että kussakin ohjelmassa painotetaan sen tavoitteiden kannalta relevanteimpia aiheita:

- a) Yksi nykyisen järjestelmän suurimmista heikkouksista aiheutuu siitä, että olemassa olevasta tiedosta ei saada riittävää hyötyä. Hankkeen käynnistämävaiheessa tulisi varata riittävästi aikaa ja muita voimavaroja olemassa olevan, aiheeseen liittyvän tiedon keräämiseen ja analysointiin. Tämän hankeaiheen tulokset tulisi julkaista avoimesti myös hankkeen ulkopuolisille tahoille. Näin parannetaan tiedonvälitystä ja tietojen käytettävyyttä kaikkialla.
- b) Tulostavoitteiden saavuttamisen painoarvoa olisi korostettava aikaisempaa enemmän. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi ohjelmakuvauksissa ja hankehakemuksissa painotetaan TKI-toiminnan yhteiskunnallisia vaikutuksia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Vaikutusten lisäämiseen tulisi investoida enemmän resursseja. Myös pilotointia ja tulosten tunnetuksi tekemiseen liittyviä toimia olisi lisättävä, ja niiden tulisi jakautua hankkeen koko elinkaaren ajalle. Resursseja

tulisi osoittaa niin, että hankevaiheissa mukaan saadaan uusia kumppaneita, varsinkin tiedon tuottajia ja tulosten soveltajia eri alueilta ja aloilta.

- c) Avoimuutta, yhteistyötä ja reaktiovalmiutta hankekulttuurissa tulisi vahvistaa siten, että osa hankkeen määrärahoista (normaalisti 10–20 prosenttia) varataan hankkeen aikana tehtäville ennalta kohdistamattomille toimenpiteille, joilla reagoidaan ulkoisiin muutoksiin ja kehitykseen alalla ja siten vauraudutaan niihin jo hankkeen aikana. Näitä varoja käyttämällä voitaisiin saada myös uusia kumppaneita mukaan hankkeeseen silloin, kun hankkeen kannalta arvokas kokemus tunnustetaan sellaisten toimijoiden parissa, jotka eivät alun perin olleet mukana hankkeessa.
- d) Tulisi kehittää varainhoitoasetuksen mukaisia mekanismeja, jotka mahdollistavat pienten rahoitusosuuksien kohdentamisen hankkeiden huipputulosten jatkokehittämiseen. Tällainen tuki olisi sidottu huippuosaamisen kriteereihin ja toimisi ensisijaisesti kannustimena, jotta huipputulokset etenisivät innovaatio- ja teknologiaohjelmassa seuraavaan vaiheeseen (esim. tutkimuksesta demonstroitiin ja kaupallistamiseen).
- e) Osaamiskolmion (tutkimuksen, koulutuksen ja innovoinnin synergian) tulisi olla yksi keskeisistä periaatteista paitsi Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutissa, myös koko Horisontti 2020 -puiteohjelmassa. Jokaisessa hankkeessa tulisi suunnitella osaamiskolmiota toteuttavia toimia.

Keskeinen viesti 5:

Innovaatioekosysteemit, keskeiset kehitystä vauhdittavat teknologiat, julkiset hankinnat ja tutkimusinfrastruktuurit edellyttävät laajamittaista kehitystä.

32. Horisontti 2020:n avulla on varmistettava, että kaikkialla Euroopassa korkeakoulujen ja yritysmaailman kumppanuuksissa hyödynnetään pitkälle kehitettyjä menetelmiä ja prosesseja. On keskityttävä sellaisten tulosten potentiaaliseen lisäämiseen, joilla tutkimuksesta ammentetaan uusia innovaation muotoja, sekä kannattaviin yrityksiin, julkisella sektorilla toimivat yritykset mukaan luettuina.

33. Globaalit menestystuotteet – olivatpa ne varsinaisia tuotteita, järjestelmiä, palveluja tai laajoja toiminnallisia kokonaisuuksia – syntyvät arververkkoihin ja ekosysteemeihin perustuvan huippuosaamisen tuloksena. Horisontti 2020:n on kyettävä luomaan edellytykset toiminnallisten innovaatioketjujen syntymiselle. Vain siten on mahdollista vastata suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin ja teollisuuden uudistumistarpeisiin.

ALUEIDEN KOMITEA

34. painottaa keskeisten kehitystä vauhdittavien teknologioiden roolia Horisontti 2020:ssä. Teknologioita ei tule kehittää ainoastaan erillisissä tiede- ja teknologiaohjelmissa, vaan ne olisi kytkettävä jo T&K-vaiheessa teollisuuden arvoketjuihin ja globaaleihin innovaatioarververkkoihin sekä toimiin, joilla kehitetään alueellisia ekosysteemeitä ja innovaatioklustereita sekä vahvistetaan asiantuntemusta. Asiaa voidaan osaltaan edistää aluetason kampanjoilla tapahtuvalla innovaatiotoiminnalla. Tämä on

⁽³⁾ CdR 67/2011 fin.

⁽⁴⁾ CdR 230/2010 fin.

tärkeää, jotta erityisesti pienten ja myös suurempien yritysten tuotekehitystoiminta kykenee pääsemään vaikeiden alkuvaiheiden yli.

35. kehottaa hyödyntämään täysimääräisesti julkisen sektorin tarpeen uusille palveluille, tuotteille ja teknologioille ja luomaan tämän vipuvaikutuksen avulla lisää kysyntää innovaatioille julkisten hankintojen kautta. AK on todennut⁽⁵⁾ julkisten hankintojen ostovoiman olevan valtava, koska se kattaa 17 prosenttia 27-jäsenvaltioisen EU:n bruttokansantuotteesta, ja muistuttanut julkisten hankintojen ratkaisevasta roolista innovoinnin vauhdittajana sekä ilmeisenä moottorina (sosiaalisen, ympäristöllisen jne.) toimintatason nostamiseen. Tätä potentiaalia tulisi hyödyntää alueiden, jäsenvaltioiden ja EU:n hallintotasoilla ja sitä tulisi tukea asianmukaisilla valmiuksilla vahvistavilla toimilla.

36. vahvistaa näkemyksensä siitä, että eurooppalaista tutkimusalueetta (ERA) voitaisiin vahvistaa, mikäli tutkimus- ja kehittämisspalvelujen hankkiminen sisällytettäisiin julkisia hankintoja koskeviin menettelyihin, sekä muistuttaa AK:n lausunnoista, jotka koskevat vihreätä kirjaa hankintamarkkinoista⁽⁶⁾ ja esikauhallisia hankintoja⁽⁷⁾, edellyttäen että tämän seurauksena näitä palveluita ei avata kilpailulle.

37. tunnustaa kaupunkien keskeisen roolin laajojen, järjestelmää muokkaavien innovaatioiden ympäristöinä, joilla on suuret mahdollisuudet vastata aikakautemme vaikeisiin ekologisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin haasteisiin. Poliittisilta tahoilta ja osaamiskeskuksilta tarvitaan enemmän tukea muutosprosessille, jonka kautta kaupunkiympäristöjen järjestelmää muokkaavia innovaatioita voidaan kehittää, pilotoida ja laajentaa.

38. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten täysipainoisen osallistumisen olevan ratkaisevan tärkeää, jotta Eurooppa 2020 -strategian kasvua ja työllisyyttä koskevat tavoitteet – erityisesti innovaatiounioniin liittyen – voidaan saavuttaa aluekohtaisesti räätälöityjen ratkaisujen pohjalta. Komitea korostaa lisäksi alueiden ja kuntien keskeistä roolia yritysten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä julkisten laitosten yhteensaattamisessa (Triple Helix -mallin tai vastaavien lähestymistapojen avulla).

39. korostaa yleiseurooppalaisiin tutkimusinfrastruktuureihin tehtävien investointien merkitystä. Jotta paikallis- ja aluetoimijat olisivat mukana toteuttamassa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita, innovointiulottuvuuden tulisi olla asianmukaisesti edustettuna kaikissa ERA-puitteiden näkökohdissa eli ERAsta on kehitettävä eurooppalainen tutkimus- ja innovointialue. Tutkimusinfrastruktuurit ovat olennaisia resursseja, joilla täydennetään korkeakoulujen ja muiden laitosten tutkimusvälineistöä ja -kalustoa. Tutkimusinfrastruktuurit houkuttelevat myös huippu-tutkijoita maailmanlaajuisesti, ja ne olisi miellyttävä eri alojen tutkijoiden yhteiseksi tutkimuskentäksi ja alustoiksi, joilla on olennainen merkitys tutkijoiden, yksityisen ja julkisen sektorin toimialojen ammattilaisten sekä yhteiskunnan muiden toimijoiden väliselle yhteistyölle.

⁽⁵⁾ CdR 373/2011 fin.

⁽⁶⁾ CdR 70/2011 fin.

⁽⁷⁾ CdR 58/2008 fin.

Keskeinen viesti 6:

Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (EIT) voi tuoda erityistä lisäarvoa myös alueelliselle tasolle.

40. Komissio painottaa⁽⁸⁾, että EIT:n yhteistoimintakeskittymät lisäävät merkittävällä tavalla osaamis- ja innovaatioyhteisöjen (KIC) kykyä luoda kaiken kaikkiaan yhteyksiä paikallistason ja globaalintason välille: yhtenä keinona on tiivis yhteistyö alueviranomaisten kanssa, varsinkin niiden viranomaisten, jotka ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa älykkääseen erikoistumiseen tähtääviä alueellisia innovointistrategioita (RIS3). Erinomainen esimerkki konseptin kehittämisestä ovat ilmastoon keskittyvän osaamis- ja innovointiyhteisön (Climate KIC) alueelliset innovaatio- ja toteutusyhteisöt. Ne tarjoavat aidosti Euroopan laajuisen alueellisen innovaatiomallin, jossa käytetään alueita testialustoina ja kytketään johtamisvalmiuksien ja alueellisten vahvuuksien kehittäminen globaaleihin haasteisiin.

ALUEIDEN KOMITEA

41. pitää tervetulleena komission suunnitelmia perustaa uusia osaamis- ja innovaatioyhteisöjä temaattisille alueille, joita ovat ensimmäisessä vaiheessa terve elämä ja aktiivisena ikääntyminen, raaka-aineet ja tulevaisuuden elintarvikkeet, ja toisessa vaiheessa kaupunkiliikenne, lisäarvoteollisuus ja älykäs turvallinen yhteiskunta. Erityisen merkityksellinen on osaamis- ja innovaatioyhteisöjen rooli avoimen innovoinnin kannustamisessa ja tukemisessa pitkälle kehittyneen digitalisoinnin avulla, sillä näin vauhditetaan innovointia kaikkialla Euroopassa.

42. kehottaa EIT:tä jatkamaan tehtävänsä, joka on ratkaisevan tärkeä kehitettäessä ja edistettäessä aktiivisesti hyvien toimintatapojen levittämistä osaamiskolmion integroimiseksi, jotta saataisiin aikaan yhteinen innovaatiokulttuuri ja tietämyksen jakamisen kulttuuri. Tulevaisuudessa EIT:n tulisi edistää osaamis- ja innovaatioyhteisöjen kokemusten käytettävyyttä EU:n eri alueilla ja luoda yhteistyökulttuuri, joka voi toimia esikuvana Euroopassa ja muualla maailmassa.

43. tukee EIT:n hallintorakenteen kehittämissuunnitelmia. Erityisen merkittävä on komission ehdotus⁽⁹⁾ siitä, että EIT:n olisi oltava suoraan yhteydessä kansallisiin ja alueellisiin edustajiin ja muihin innovaatioprosessiin osallistuviin tahoihin, sillä siitä syntyy molemminpuolista hyötyä. Jotta vuoropuhelusta ja kokemusten vaihdosta tulisi järjestelmällisempää, olisi järjestettävä EIT:n sidosryhmäfoorumi, jossa laajempi sidosryhmien yhteisö voi käsitellä monialaisia kysymyksiä. AK:n tulee olla sillanrakentajan roolissa foorumin ja alueiden välillä.

44. ehdottaa, että EIT:n osaamis- ja innovaatioyhteisöjen tulisi ottaa tehtäväkseen järjestää korkean tason johtamiskoulutusta aluetason päätöksentekijöille, jotta nämä osaavat käyttää hyväkseen olemassa olevia mahdollisuuksia hyödyntää TKI:tä olennaisena osana ruohonjuuritason päätöksentekoa sekä verkostoitunutta vertailuoppimista Euroopan alueiden välillä. Tämä on äärimmäisen tärkeää, sillä EIT:n verkosto on Euroopan innovoinnin moottori, joka yhdistää koulutuksen, tutkimuksen ja liike-elämän huippuosaajat.

⁽⁸⁾ COM(2011) 822 final

⁽⁹⁾ COM(2011) 817 final

II MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 19 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p><u>Euroopan paikallis- ja alueviranomaisilla on tärkeä rooli toteutettaessa eurooppalaista tutkimusalueita ja varmistettaessa unionin rahoitusvälineiden tehokas koordinointi etenkin vahvistettaessa Horisontti 2020 -ohjelman ja rakennerahastojen yhteyksiä älykkääseen erikoistumiseen perustuvien alueellisten innovointistrategioiden puitteissa. Alueilla on myös avainrooli Horisontti 2020 -ohjelman tulosten levittämisessä ja soveltamisessa sekä täydentävien rahoitusvälineiden tarjonnassa myös julkisten hankintojen yhteydessä. Lisäksi Horisontti 2020 -ohjelman budjetista tulisi myöntää rahoitusta myös sellaisten käsitteiden ja menetelmien tutkimista ja kehittämistä varten, joita tarvitaan alueiden ja kuntien, korkeakoulujen ja yritysten väliseen yhteistyöhön innovoinnin ja osaamisen hyödyntämisen alalla.</u></p>

Perustelu

Kun tavoitteeksi asetetaan tehdä Euroopasta globaali johtaja vastattaessa suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin, kuten Horisontti 2020 -ohjelmassa asia on jo ilmaistu, tutkimuksessa, kehityksessä ja innovoinnissa täytyy olla voimakas alueellinen komponentti. Innovoinnin laboratorioita eivät enää ole perinteiset yliopistojen laitokset vaan alueelliset innovaatioekosysteemit, jotka toimivat monentyyppisten käyttäjälähtöisten innovaatioiden pikamallinnuksen testausalustoina: uudet tuotteet, palvelut, prosessit, rakenteet ja järjestelmät, joiden tulee olla luonteeltaan muunneltavia ja laajentamiskelpoisia.

Horisontti 2020 -ohjelman budjetissa tulisi olla tätä kehitystä varten erityinen alueellinen ulottuvuus Triple Helix -toiminnan nykyaikaistamista ajatellen. Eritoten tulee painottaa tutkimusta ja innovointia sellaisten käsitteiden ja menetelmien parissa, joita tarvitaan eri toimijoiden – tiedontuottajista tiedonkäyttäjien kautta aina lopullisiin hyödynsajiin saakka – välisten tietovirtojen yhteiskunnallisen vaikutuksen lisäämiseksi. Rakennerahastojen avulla voidaan kattaa osa näistä kustannuksista. Täydentämällä Horisontti 2020 -ohjelmaa rakennerahastovaroin katetaan ainoastaan osa kehityskustannuksista ja pelkästään niiden alueiden ja kuntien osalta, jotka täyttävät tämälähtöisen rahoituksen ennakkoehdot. Näin ollen asia muodostuu ongelmalliseksi niille alueille tai kunnille, jota eivät ole oikeutettuja tukeen ollenkaan tai vain vähäiseltä osin eivätkä siten pysty hyödyntämään näitä varoja Triple Helix -toiminnan kehittämiseen innovoinnin ja osaamisen hyödyntämisen alalla.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 26 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Suurimman mahdollisen vaikutuksen saavuttamiseksi Horisontti 2020 -puiteohjelmassa olisi saatava aikaan vahvempia synergioita muiden unionin ohjelmien kanssa sellaisilla aloilla kuten koulutus, avaruus, ympäristö, kilpailukyky ja pk-yritykset, sisäinen turvallisuus, kulttuuri ja viestimet. Synergioita olisi luotava myös koheesiopolitiikan rahastojen ja maaseudun kehittämissä politiikan kanssa, joilla voidaan erityisesti edistää kansallisten ja alueellisten tutkimus- ja innovointivalmiuksien lujittamista osana älykästä erikoistumista koskevia strategioita.</p>	<p>Suurimman mahdollisen vaikutuksen saavuttamiseksi Horisontti 2020 -puiteohjelmassa olisi saatava aikaan vahvempia synergioita muiden unionin ohjelmien kanssa sellaisilla aloilla kuten koulutus, avaruus, ympäristö, kilpailukyky ja pk-yritykset, sisäinen turvallisuus, kulttuuri ja viestimet. Synergioita olisi luotava myös koheesiopolitiikan rahastojen ja maaseudun kehittämissä politiikan kanssa, joilla voidaan erityisesti edistää kansallisten ja alueellisten tutkimus- ja innovointivalmiuksien lujittamista osana älykästä erikoistumista koskevia strategioita. <u>Horisontti 2020 -ohjelman olisi myös perustuttava olemassa oleviin ja menestyneisiin aloitteisiin, kuten Tietämyksen alueet.</u></p>

Muutosehdotus 3

4 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Horisontti 2020 -ohjelma on keskeisessä asemassa älykkäaseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun tähtäävän Eurooppa 2020 -strategian toteuttamisessa, koska se tarjoaa yhteisen strategiakehyksen unionin tutkimus- ja innovointirahoitukselle ja toimii siten välineenä, jonka avulla voidaan houkuttaa yksityisiä investointeja, luoda uusia työllistämismahdollisuuksia ja varmistaa Euroopan kestävä kasvu ja kilpailukyky pitkällä aikavälillä.</p>	<p>Horisontti 2020 -ohjelma on keskeisessä asemassa älykkäaseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun tähtäävän Eurooppa 2020 -strategian toteuttamisessa, koska se tarjoaa yhteisen strategiakehyksen unionin tutkimus- ja innovointirahoitukselle ja toimii siten välineenä, jonka avulla voidaan houkuttaa <u>julkisia ja yksityisiä investointeja, luoda uusia työllistämismahdollisuuksia, edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta</u> ja varmistaa Euroopan kestävä kasvu ja kilpailukyky pitkällä aikavälillä. <u>Horisontti 2020 -ohjelmasta tulisi myöntää rahoitusta sellaisten käsitteiden, menetelmien ja muunlaisen aineettoman pääoman tutkimista ja kehittämistä varten, joita tarvitaan alueiden ja kuntien, korkeakoulujen ja yritysten väliseen yhteistyöhön innovoinnin ja osaamisen hyödyntämisen alalla.</u></p>

Perustelu

Rakennerahastojen lisäksi myös Horisontti 2020 -ohjelmasta tulisi rahoittaa innovoinnin ja osaamisen hyödyntämiseen liittyvän Triple Helix -toiminnan kehittämistä. Triple Helix -toiminnan ajanmukaistaminen on ratkaisevan tärkeää motivoitaessa ja kannustettaessa alueita kohti älykästä erikoistumista sekä luotaessa eurooppalaisen huippuosaamisen etenemisuraa lisäämällä yhteistyötä ja vertailuoppimista. Tätä tarkoitusta varten Horisontti 2020 -ohjelmaan tulee sisällyttää rahoitusta uraauurtaville korkeakouluille ja alueille erojen kuromiseksi umpeen tutkimuksen ja innovoinnin alalla Euroopassa saattamalla huipputason tutkimuslaitoksia ja kehityksessä muista jälkeen jääneitä alueita kumppaneiksi, tunnustamalla vähemmän kehittyneiden alueiden huippuosaamisen ja edistämällä aluetasolla tapahtuvaa oppimista innovaatiopolitiikan saralla

Muutosehdotus 4

5 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>5 artikla</p> <p>Yleinen tavoite, painopistealueet ja erityistavoitteet</p> <p>1. Horisontti 2020 -puiteohjelma edistää osaamiseen ja innovointiin perustuvan talouden rakentamista koko unionin alueella kokoamalla riittävästi uutta tutkimus-, kehittämis- ja innovointirahoitusta. Näin se tukee Eurooppa 2020 -strategian ja unionin muita aloja koskevien politiikkojen täytäntöönpanoa sekä eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) toteuttamista ja toimintaa. Asiaankuuluvat suorituskykyindikaattorit esitetään liitteen I johdanto-osassa</p>	<p>5 artikla</p> <p>Yleinen tavoite, painopistealueet ja erityistavoitteet</p> <p>1. Horisontti 2020 -puiteohjelma edistää osaamiseen ja innovointiin perustuvan talouden rakentamista koko unionin alueella kokoamalla riittävästi uutta tutkimus-, kehittämis- ja innovointirahoitusta. Näin se tukee Eurooppa 2020 -strategian ja unionin muita aloja koskevien politiikkojen täytäntöönpanoa sekä eurooppalaisen tutkimusalueen tutkimus- ja innovaatioalueen (ERA ERIA) toteuttamista ja toimintaa. Asiaankuuluvat suorituskykyindikaattorit esitetään liitteen I johdanto-osassa.</p>

Perustelu

Koko Horisontti 2020 -ohjelma painottaa innovaatioiden merkitystä. Pelkkä tutkimus ei riitä, vaan tutkimuksen tulee johtaa innovaatioihin sekä taloudelliseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Kuten lausunnon kohdassa 39 on esitetty, osuvampi nimitys ERA:lle on eurooppalainen tutkimus- ja innovaatioalue ERIA. Tämä muutos tulisi tehdä asetusluonnoksen kaikkiin kyseisiin kohtiin.

Muutosehdotus 5

5 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
5 artikla	5 artikla
Yleinen tavoite, painopistealueet ja erityistavoitteet	Yleinen tavoite, painopistealueet ja erityistavoitteet
3. Yhteinen tutkimuskeskus edistää 1 ja 2 kohdassa vahvistettujen yleisen tavoitteen ja painopistealueiden toteuttamista tarjoamalla tieteellistä ja teknistä tukea unionin politiikoille. Sen toimien päälinjat esitetään liitteen I osassa IV.	3. Yhteinen tutkimuskeskus edistää 1 ja 2 kohdassa vahvistettujen yleisen tavoitteen ja painopistealueiden toteuttamista tarjoamalla tieteellistä ja teknistä tukea unionin politiikoille. <u>Yhteisen tutkimuskeskuksen rooliin kuuluu alue- ja paikallistason päätöksenteon auttaminen tuoreimmilla tutkimus- ja innovointituloksilla.</u> Sen toimien päälinjat esitetään liitteen I osassa IV.

Perustelu

Kuten lausunnon kohdassa 20 todetaan, Yhteisen tutkimuskeskuksen olisi myös autettava TKI:n tuoreimmilla tuloksilla alue- ja paikallistason päätöksentekoa. Tämän kohdentamisen tulisi tapahtua älykkään erikoistumisen foorumin uusien kehitysaskelten kanssa tiiviisti koordinoiden. Raporttien ja muiden julkaisujen sijaan tulosten pitäisi liittyä paljon selkeämmin kokeilujen ja pikamallinnuksen rahoitukseen siten, että tutkimustietoa sovelletaan käytännön muutosprosesseihin kaikkialla Euroopassa. Näin lisätään uudistumiskapasiteettia alue- ja paikallistasolla.

Muutosehdotus 6

7 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohhta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
b) ii) ne ovat aikaisemmin saavuttaneet hyviä tuloksia osallistuessaan unionin tutkimus- ja innovointiohjelmiin;	b) ii) ne ovat aikaisemmin saavuttaneet hyviä tuloksia osallistuessaan unionin tutkimus- ja innovointiohjelmiin;

Perustelu

Näin karsitaan automaattisesti uudet tulokkaat.

Muutosehdotus 7

12 artiklan 1 ja 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
12 artikla	12 artikla
<i>Ulkopuolisten tahojen kuuleminen ja yhteiskunnan osallisuus</i>	<i>Ulkopuolisten tahojen kuuleminen ja yhteiskunnan osallisuus</i>
1. Horisontti 2020 -puiteohjelman täytäntöönpanossa otetaan huomioon lausunnot ja kannanotot, joita saadaan komission perustamilta riippumattomien korkean tason asiantuntijoiden neuvoa-antavilta ryhmittä, kansainvälisistä tiede- ja teknologiasopimusten nojalla luoduista vuoropuhelurakenteista, ennakoivista toimista, kohdennetuista julkisista kuulemisista sekä läpinäkyvistä ja interaktiivisista prosesseista, joilla varmistetaan vastuullisen tieteen ja innovoinnin tukeminen.	1. Horisontti 2020 -puiteohjelman täytäntöönpanossa otetaan huomioon lausunnot ja kannanotot, joita saadaan komission perustamilta riippumattomien korkean tason asiantuntijoiden neuvoa-antavilta ryhmittä, kansainvälisistä tiede- ja teknologiasopimusten nojalla luoduista vuoropuhelurakenteista, ennakoivista toimista, kohdennetuista julkisista kuulemisista sekä läpinäkyvistä ja interaktiivisista prosesseista, joilla varmistetaan vastuullisen tieteen ja innovoinnin tukeminen.
2. Myös eurooppalaisten teknologiayhteisöjen, yhteisen ohjelmasuunnittelun ja eurooppalaisten innovaatiokumppanuuksien puitteissa laadittujen tutkimus- ja innovaatiolinjauksen olennaiset näkökohdat otetaan kattavasti huomioon.	2. Myös eurooppalaisten teknologiayhteisöjen, yhteisen ohjelmasuunnittelun ja eurooppalaisten innovaatiokumppanuuksien puitteissa laadittujen tutkimus- ja innovaatiolinjauksen olennaiset näkökohdat otetaan kattavasti huomioon.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	3. <u>Kun EU:n tavoitteena on nousta maailmanlaajuisesti johtajaksi suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamisessa, tutkimus- ja innovointitoimien on oltava luonteeltaan monialaisia ja monikulttuurisia, ja ne edellyttävät vahvaa aluetason osallistumista. Tämä edellyttää Euroopan laajuisista alueellista yhteistyötä ja pyrkimystä alueelliseen osaamiseen sellaisten ohjelmien kuin "Tietämyksen alueet" (Regions of Knowledge) ja "Elävät laboratoriot" (Living Labs) avulla.</u>

Perustelu

Muutosehdotus perustuu lausunnon kohtiin 8–11.

Muutosehdotus 8

13 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
13 artikla Monialaiset toimet 1. Sekä Horisontti 2020 -puiteohjelman painopistealueiden välille että niiden sisällä muodostetaan yhteyksiä ja rajapintoja. Tässä suhteessa erityistä huomiota kiinnitetään keskeisten mahdollistavien teknologioiden ja teollisuusteknologioiden kehittämiseen ja soveltamiseen, tutkimustulosten ja markkinasovellusten välimatkan lyhentämiseen, monitieteiseen tutkimukseen ja innovointiin, yhteiskunta-, talous- ja humanistisiin tieteisiin, eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamiseen ja toimintaan, yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa, vastuulliseen tutkimukseen ja innovointiin, mukaan lukien sukupuolinäkökohdat, sekä tutkijan ammatin houkuttelevuuden lisäämiseen ja tutkijoiden alojen välisen ja rajat ylittävän liikkuvuuden helpottamiseen.	13 artikla Monialaiset toimet 1. Sekä Horisontti 2020 -puiteohjelman painopistealueiden välille että niiden sisällä muodostetaan yhteyksiä ja rajapintoja. Tässä suhteessa erityistä huomiota kiinnitetään keskeisten mahdollistavien <u>teknologioiden kompetenssien</u> ja teollisuusteknologioiden kehittämiseen ja soveltamiseen, tutkimustulosten ja markkinasovellusten välimatkan lyhentämiseen, monitieteiseen tutkimukseen ja innovointiin, yhteiskunta-, talous- ja humanistisiin tieteisiin, eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamiseen ja toimintaan, yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa, vastuulliseen tutkimukseen ja innovointiin, mukaan lukien sukupuolinäkökohdat, sekä tutkijan ammatin houkuttelevuuden lisäämiseen ja tutkijoiden alojen välisen ja rajat ylittävän liikkuvuuden helpottamiseen.

Perustelu

Kuten lausunnon kohdassa 34 todetaan, keskeiset mahdollistavat teknologiat on nähtävä teknologista kehittämistä paljon laajemmissa puitteissa, eli teknologiat olisi kytkettävä jo T&K-vaiheessa teollisuuden arvoketjuihin ja globaaleihin innovaatioarvoverkkoihin sekä toimiin, joilla kehitetään alueellisia ekosysteemeitä ja innovaatioklustereita sekä vahvistetaan asiantuntemusta. Tällainen painopiste voidaan pikemminkin määritellä "keskeisiksi mahdollistaviksi kompetensseiksi ja teollisuusteknologioiksi".

Muutosehdotus 9

20 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
20 artikla Julkisen sektorin sisäiset kumppanuudet 1. Horisontti 2020 -puiteohjelma edistää julkisen sektorin sisäisten kumppanuuksien lujittamista silloin, kun alueellisen, kansallisen tai kansainvälisen tason toimia toteutetaan yhdessä unionin alueella. Erityistä huomiota kiinnitetään jäsenvaltioiden väliseen yhteiseen ohjelmasuunnitteluun.	20 artikla Julkisen sektorin sisäiset kumppanuudet 1. Horisontti 2020 -puiteohjelma edistää julkisen sektorin sisäisten kumppanuuksien lujittamista silloin, kun alueellisen, kansallisen tai kansainvälisen tason toimia toteutetaan yhdessä unionin alueella. Erityistä huomiota kiinnitetään jäsenvaltioiden väliseen yhteiseen ohjelmasuunnitteluun, <u>jossa voi tarpeen mukaan olla mukana EU:n alueita ja kuntia.</u>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. Julkisen sektorin sisäisiä kumppanuuksia voidaan tukea joko 5 artiklan 2 kohdassa määriteltyjen painopistealueiden sisällä tai niiden välillä, erityisesti seuraavin tavoin:</p>	<p>2. Julkisen sektorin sisäisiä kumppanuuksia voidaan tukea joko 5 artiklan 2 kohdassa määriteltyjen painopistealueiden sisällä tai niiden välillä, erityisesti seuraavin tavoin:</p>
<p>a) ERA-NET-väline, jossa käytetään avustuksia tukemaan julkisen sektorin sisäisiä kumppanuuksia yhteisten toimien valmistelussa, verkostorakenteiden perustamisessa, suunnittelussa, toteutuksessa ja koordinoinnissa sekä täydentämään yksittäisten yhteisten ehdotuspyyntöjen ja luonteeltaan kansainvälisten toimien rahoitusta;</p>	<p>a) ERA-NET-väline, jossa käytetään avustuksia tukemaan julkisen sektorin sisäisiä kumppanuuksia yhteisten toimien valmistelussa, verkostorakenteiden perustamisessa, suunnittelussa, toteutuksessa ja koordinoinnissa sekä täydentämään yksittäisten yhteisten ehdotuspyyntöjen ja luonteeltaan kansainvälisten toimien rahoitusta;</p>
<p>b) unionin osallistuminen useiden jäsenvaltioiden toteuttamiin ohjelmiin SEUT-sopimuksen 185 artiklan mukaisesti.</p>	<p>b) unionin osallistuminen useiden jäsenvaltioiden toteuttamiin ohjelmiin SEUT-sopimuksen 185 artiklan mukaisesti; <u>alue- ja paikallisviranomaiset osallistuvat niihin tarpeen mukaan.</u></p>
<p>Edellä olevaa a alakohtaa sovellettaessa täydentävän rahoituksen ehtona on, että osallistuvat tahot ovat etukäteen sitoutuneet rahoittamaan yhteisiä ehdotuspyyntöjä ja toimia merkittävällä määrällä. ERA-NET-välineessä voidaan ottaa tavoitteeksi yhteisiä ehdotuspyyntöjä ja toimia koskevien sääntöjen ja toteutustapojen yhdenmukaistaminen. Sitä voidaan käyttää myös SEUT-sopimuksen 185 artiklan mukaisen aloitteen valmisteluun;</p>	<p>Edellä olevaa a alakohtaa sovellettaessa täydentävän rahoituksen ehtona on, että osallistuvat tahot ovat etukäteen sitoutuneet rahoittamaan yhteisiä ehdotuspyyntöjä ja toimia merkittävällä määrällä. ERA-NET-välineessä voidaan ottaa tavoitteeksi yhteisiä ehdotuspyyntöjä ja toimia koskevien sääntöjen ja toteutustapojen yhdenmukaistaminen. Sitä voidaan käyttää myös SEUT-sopimuksen 185 artiklan mukaisen aloitteen valmisteluun;</p>
<p>Edellä olevaa b alakohtaa sovellettaessa asianomaisia aloitteita ehdotetaan ainoastaan tapauksissa, joissa tarvitaan erityistä täytäntöönpanorakennetta ja jossa osallistuvat maat ovat tiukasti sitoutuneet integrointiin tieteellisellä, hallinto- ja rahoitustasolla. Lisäksi b alakohdassa tarkoitettuja aloitteita koskevien ehdotusten yksilöinnissä otetaan huomioon kaikki seuraavat kriteerit:</p>	<p>Edellä olevaa b alakohtaa sovellettaessa asianomaisia aloitteita ehdotetaan ainoastaan tapauksissa, joissa tarvitaan erityistä täytäntöönpanorakennetta ja jossa osallistuvat maat ovat tiukasti sitoutuneet integrointiin tieteellisellä, hallinto- ja rahoitustasolla. Lisäksi b alakohdassa tarkoitettuja aloitteita koskevien ehdotusten yksilöinnissä otetaan huomioon kaikki seuraavat kriteerit:</p>
<p>a) selkeästi määritelty tavoite ja sen merkitys Horisontti 2020 -puiteohjelman tavoitteiden ja unionin laajempien poliittisten tavoitteiden kannalta;</p>	<p>a) selkeästi määritelty tavoite ja sen merkitys Horisontti 2020 -puiteohjelman tavoitteiden ja unionin laajempien poliittisten tavoitteiden kannalta;</p>
<p>b) osallistuvien maiden selkeät rahoitussitoumukset, mukaan lukien etukäteissitoumukset kansallisten ja/tai alueellisten investointien yhdistämisestä kansainvälistä tutkimusta ja innovointia varten;</p>	<p>b) osallistuvien maiden selkeät rahoitussitoumukset, mukaan lukien etukäteissitoumukset kansallisten ja/tai alueellisten investointien yhdistämisestä kansainvälistä tutkimusta ja innovointia varten;</p>
<p>c) toiminnan lisäarvo unionin tasolla;</p>	<p>c) toiminnan lisäarvo unionin tasolla;</p>
<p>d) kriittinen massa mukana olevien ohjelmien koon ja määrän, toimien samankaltaisuuden sekä niiden kattaman merkityksellisen tutkimuksen osuuden suhteen;</p>	<p>d) kriittinen massa mukana olevien ohjelmien koon ja määrän, toimien samankaltaisuuden sekä niiden kattaman merkityksellisen tutkimuksen osuuden suhteen;</p>
<p>e) SEUT-sopimuksen 185 artiklan käytön soveltuvuus tavoitteiden saavuttamisen kannalta.</p>	<p>e) SEUT-sopimuksen 185 artiklan käytön soveltuvuus tavoitteiden saavuttamisen kannalta.</p>

Perustelu

Alueiden aktiivinen rooli on ratkaisevan tärkeä Horisontti 2020 -ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteisiä ohjelma-aloitteita luotaessa tulee lisätä joustavuutta ja vahvistaa alueiden roolia.

Tämän muutosehdotuksen toinen tavoite on, että samaa jäsenvaltioihin sovellettavaa logiikkaa tulisi soveltaa myös silloin, kun EU osallistuu alueviranomaisten käynnistämiin ohjelmiin. Tämä olisi SEUTin 185 artiklan tavoitteen mukaista.

Bryssel 19. heinäkuuta 2012

*Alueiden komitean
puheenjohtaja*
Mercedes BRESSO
